

Sygn. akt III AUa 1155/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka (spr.) SSO del. Beata Górską
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 12 czerwca 2014 r. w Szczecinie

sprawy E. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o podjęcie wypłaty emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 9 października 2013 r. sygn. akt VII U 705/13

oddala apelację.

SSO del. Beata Górską SSA Jolanta Hawryszko SSA Barbara Białecka

III AUa 1155/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 15 marca 2013 roku, wydaną po rozpatrzeniu wniosku z 28 listopada 2012 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ubezpieczonej E. P. uchylecia decyzji z 12 października 2011 roku w części, w jakiej decyzja ta zawiesza, na podstawie art.28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257. Poz.1726 oraz z 2011 roku Nr 291, poz.1707) w związku z art.103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku Nr 153, poz.1227 z późniejszymi zmianami), prawo do emerytury za okres od dnia 01.10. 2011 roku do 21.11.2012 roku.

Odwołanie złożyła ubezpieczona, która wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i wypłatę świadczenia emerytalnego za okres od 1 października 2011 roku do 21 listopada z odsetkami. Ubezpieczona podniosła w szczególności, że w związku

z treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 roku zgłoszone przez nią roszczenie należy uznać za zasadne.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 9 października 2013r. oddalił odwołanie. Swoje rozstrzygnięcie Sąd oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne: E. P. urodziła się (...). Prawo do emerytury przyznano ubezpieczonej decyzją z 19 marca 2007 roku od 1 stycznia 2007 roku. Wypłata emerytury przyznanej decyzją z 19 marca 2007 roku została zawieszona gdyż ubezpieczona kontynuowała (bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy) zatrudnienie w (...) w S.. W dniu 12 maja 2010 roku E. P. złożyła w organie rentowym wniosek o przeliczenie emerytury oraz o podjęcie jej wypłaty. Decyzją z 27 maja 2010 roku organ rentowy ponownie ustalił wysokość i wznowił ubezpieczonej wypłatę emerytury od 1 maja 2010 roku. Decyzją z 12 października 2011 roku organ rentowy wstrzymał ubezpieczonej wypłatę emerytury od 1 października 2011 roku. Jako podstawę wydania decyzji wskazano art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych ... (Dz. U. nr 153 poz. 1726). Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie ubezpieczonej okazało się niezasadne. Prawo do emerytury E. P. nabyła z dniem 1 stycznia 2007 roku, kiedy to była zatrudniona w (...) w S. i zatrudnienie to ubezpieczona kontynuowała także po dniu 1 października 2011 roku, bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywała je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Niewątpliwie jest również, że wypłata świadczenia emerytalnego ubezpieczonej została zawieszona, a następnie – na jej wniosek, w związku z uchYLENIEM – począwszy od 8 stycznia 2009 roku - art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wznowiona. Następnie zaś, po wejściu w życie w dniu 1 października 2011 roku art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ze względu na kontynuowanie przez E. P. zatrudnienia u tego samego pracodawcy, u którego była zatrudniona przed złożeniem wniosku o emeryturę i nabyciem do niej prawa, ponownie wstrzymano wypłatę emerytury wnioskodawczyni od 1 października 2011 roku. Od 1 lipca 2000 roku, tj. od dnia wejścia w życie art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS nierozwiązanie stosunku pracy powodowało, że prawo do świadczenia mogło zostać ustalone, ale nie mogło zostać zrealizowane (było zawieszone). Zasadniczą rolę w ubezpieczeniu społecznym odgrywało wówczas powiązanie prawa do świadczenia z brakiem środków utrzymania, a łączenie dochodów z pracy, z jednoczesnym pobieraniem emerytury stawiało pracujących emerytów w pozycji uprzywilejowanej. Przepis ten został uchylony mocą art. 37 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o emeryturach kapitałowych (Dz. U. nr 228, poz. 1507) i od 8 stycznia 2009 roku treścią ryzyka emerytalnego było osiągnięcie odpowiedniego wieku. Wypłata zawieszony emerytury odbywała się na wniosek osoby zainteresowanej i co do zasady przysługiwała do dnia 31 grudnia 2010 roku. Od 1 stycznia 2011 roku wszedł w życie – na podstawie art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw - art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis art. 103a obejmował wszystkich emerytów, w tym również tych, którzy przeszli na emeryturę przed wejściem ww. przepisu w życie i stanowił, że „prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury”. Sąd Okręgowy wskazał, że z brzmienia tego przepisu wynika więc, iż w odniesieniu do osób, które pozostając w zatrudnieniu nabyły prawo do emerytury w 2011 roku, organ rentowy w ogóle nie podejmuje wypłaty świadczenia, jeżeli nie nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy. Jednakże, po rozwiązaniu umowy o pracę, osoby te mogą zatrudnić się ponownie u tego samego lub innego pracodawcy i wówczas emerytura będzie im wypłacana (ustaną przesłanki do jej zawieszenia). Mocą art. 28 ustawy nowelizującej z 16 grudnia 2010 roku emeryci, którzy nabyli prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku, mogli świadczenie pobierać jeszcze przez 9 miesięcy od dnia wejścia w życie przedmiotowego przepisu. W tym miejscu Sąd I instancji zauważył, że z dniem 22 listopada 2012 roku art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dodanym przez art. 6 pkt. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, został uznany wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku (sygn. akt K 2/12) za niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji RP. Trybunał Konstytucyjny

zważył, że podstawowy problem w zawisłej przed nim sprawie dotyczył oceny, czy ustawodawca, rozciągając obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - jako warunek realizacji prawa do emerytury - na osoby, które skutecznie nabyły i zrealizowały to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., nie naruszył zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. W tym okresie bowiem treścią ryzyka emerytalnego było wyłącznie osiągnięcie wieku emerytalnego (i stażu ubezpieczeniowego), co znaczy, że realizacja świadczenia następowała niezależnie od dalszego zatrudnienia. W ocenie Trybunału Konstytucyjnego rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. spowodowało, że osoby, które skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. zostały objęte nową, mniej korzystną dla nich treścią ryzyka emerytalnego. Aby emeryturę nadal pobierać po 1 października 2011 r., musiały one rozwiązać stosunek pracy z dotychczasowym pracodawcą. W przeciwnym razie ich świadczenie emerytalne uległo zawieszeniu. Oceniając sytuację tych osób z punktu widzenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, Trybunał doszedł do wniosku, że gdyby w momencie przechodzenia na emeryturę osoby te wiedziały, że będą musiały przerwać zatrudnienie, żeby uzyskać świadczenie emerytalne, to ich decyzja być może byłaby inna, tzn. nie składałyby wniosku o ustalenie prawa do emerytury i kontynuowały zatrudnienie. Korzystniejsze byłoby bowiem dla nich osiąganie wysokiego dochodu ze stosunku pracy niż dużo mniejszej emerytury. Co więcej - późniejsze złożenie wniosku oznaczałoby wyższe świadczenie emerytalne. Treść ryzyka emerytalnego, w określeniu której ustawodawca ma swobodę, nie powinna być zmieniana w stosunku do osób, które już nabyły i zrealizowały prawo do emerytury. Opisane wyżej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego zdaniem Sądu Okręgowego nie mogło jednak zostać zastosowane do sytuacji ubezpieczonej E. P., jako że odnosi się ono tylko do tych ubezpieczonych, którzy skutecznie nabyli prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, którym ubezpieczona E. P. uzasadnia zasadność odwołania, nie ma zastosowania do jej sytuacji, gdyż ubezpieczona prawo do emerytury nabyła od 1 stycznia 2007 roku. Prawo to nie było przy tym przez ubezpieczoną realizowane, z uwagi na nierozwiązanie stosunku pracy. Przeliczenie świadczenia ubezpieczonej i podjęcie jego wypłaty w 2009 roku nie oznacza przyznania prawa do świadczenia. W dacie nabycia przez ubezpieczoną prawa do emerytury wówczas obowiązujące przepisy wymagały zawieszenia wypłaty świadczenia wobec tych emerytów, którym prawo to zostało przyznane, lecz nie rozwiązali oni stosunku pracy. Ubezpieczona mogła wybrać, czy chce pozostać w zatrudnieniu, mając zawieszony prawo do emerytury, czy też skorzystać z prawa i pobierać emeryturę po rozwiązaniu stosunku pracy. Dodatkowo podkreślić należy, że prawo do świadczenia jest inną instytucją niż realizacja tego prawa w postaci wypłaty emerytury. W konsekwencji wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 roku nie może być w odniesieniu do ubezpieczonej podstawą wzruszenia decyzji organu rentowego z 12 października 2011 roku i przyznania jej prawa do wypłaty świadczenia za okres od 1 października 2011 roku do 22 listopada 2012 roku.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła ubezpieczona, zaskarżając go w całości zarzuciła błędną ocenę stanu faktycznego i nieuwzględnienie związku przyczynowo- skutkowego pomiędzy decyzją o zawieszeniu emerytury a powstaniem szkody u ubezpieczonej. Apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i zobowiązanie organu rentowego do wypłaty zaległego świadczenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej jest nieuzasadniona.

Stan faktyczny w rozpoznawanej sprawie jest oczywisty i niesporny. Nie ma wątpliwości co do faktu, że wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury od 1 stycznia 2007 roku, kiedy obowiązywał art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej i w oparciu o ten przepis wnioskodawczyni zawieszono wypłatę emerytury wobec kontynuowania przez nią zatrudnienia. Po uchyleniu tego przepisu, na wniosek skarżącej wypłata świadczenia została wznowiona. Wobec wejścia w życie art. 103a ustawy emerytalnej, skarżącej ponownie zawieszona została wypłata emerytury, gdyż skarżąca nadal pracowała. Słusznie zauważył Sąd Okręgowy, że przeliczenie świadczenia i podjęcie wypłaty w 2009r. nie oznacza przyznania świadczenia.

Skarżąca opiera swoje roszczenie o wznowienie wypłaty emerytury za okres od 1 października 2011 roku do 13 listopada 2012 roku na treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku. Sąd Okręgowy prawidłowo jednak ocenił, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie ma zastosowania do sytuacji wnioskodawczynie.

W wyroku z dnia 13 listopada 2012 roku (Dz.U. z 2012 r., poz. 1285) Trybunał orzekł, że przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie, w jakim znajdują zastosowanie do osób , które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającego z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Trybunał wskazał w uzasadnieniu orzeczenia wyraźnie, iż obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku. W stosunku do tych osób przepis art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych, w zakresie, w jakim przewiduje zastosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, utracił bowiem moc obowiązującą z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli z dniem 22 listopada 2012 roku.

Analiza okoliczności faktycznych niniejszej sprawy wskazuje, że wnioskodawczynie, która prawo do emerytury nabyła od 1 stycznia 2007 roku, nie mieści się w kręgu osób , w stosunku do których Trybunał Konstytucyjny stwierdził niezgodność z Konstytucją art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS, dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku.

Reasumując, wskazać należy, że w niniejszej sprawie zachodzą przesłanki, które uprawniały organ rentowy do zawieszenia wypłaty emerytury ubezpieczonej w okresie od 1 października 2011 roku. Ubezpieczona wyczerpała dyspozycję znowelizowanego art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm. Tym samym zaskarżoną decyzję organu rentowego należy uznać za prawidłową i odpowiadającą obowiązującemu prawu. Innymi słowy niekonstytucyjność przepisów stwierdzona wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku, sygn. akt K 2/12 nie ma wpływu na treść zaskarżonej decyzji, co powodować musiało oddalenie odwołania, co słusznie uczynił Sąd Okręgowy. W dniu nabycia prawa do emerytury ubezpieczoną obowiązywało ograniczenie wynikające z treści art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Ubezpieczona miała świadomość, że składając wniosek o emeryturę świadczenie z tego tytułu nie będzie jej wypłacane, gdyż nie rozwiązany został stosunek pracy i ubezpieczona kontynuowała zatrudnienie z dotychczasowym pracodawcą. Ubezpieczona dokonała zatem stosownego wyboru i należało przyjąć, że ów wybór akceptowała.

Mając na uwadze powyższe, podzielając stanowisko Sądu I instancji i uznając apelację wnioskodawczynie za bezzasadną, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.